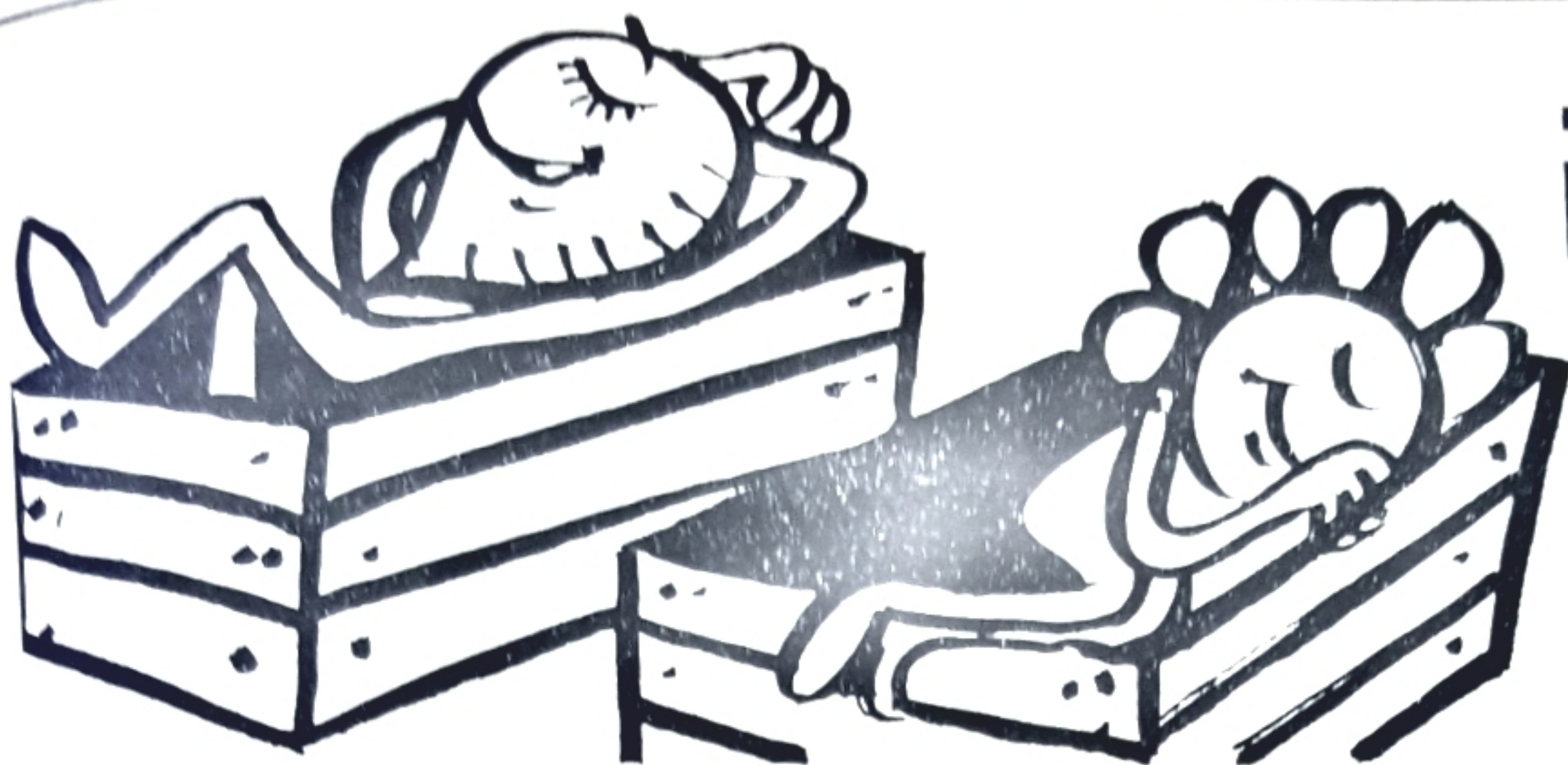

אחסנה

מהמחקר באיסוס תבואה ומזון

הקדמה לחוברת „דו"ח התקדמות לשנת 1974/5" של המחלקה למחקר באיסוס תבואה ומזון, יפו, מינהל המחקר החקלאי

מאת מ. גונן

טבק, בנפח של אלף מ"ק ויותר, וכושר חדירת הגז לתוך חבילות הטבק הדחוסות. נמצאה חדירה טובה של הגז למרכזי חבילות הטבק, והדבר התבטא בהורדה חדה של רמת הנגיעות בחרקים.

נמשכה סדרת העבודות לקביעת ההשפעות השליליות של שילוב ריכוזי חמצן קטנים ולחוויות יחסיות שונות על כמה חרקי-מחסן. היידע הבסיסי שנצבר בנושא זה עד כה איפשר בדיקת העקרונות של שיטת הדברה זו בקנה-מידה מסחרי. עם סיומו המוצלח של משא-ומתן, שניהלה המחלקה עם חברה מחו"ל על השאלת יחידה מסחרית להתמרת חמצן – הועברה היחידה לאחת הממגורות באיזור חיפה, והתאפשרו הניסויים הראשונים. הניסוי הראשון, שעליו מדווח בדו"ח זה, הוא החוליה הראשונה בלבד בסדרת ניסויים, שמטרתם לבחון את יעילות היחידה ואת אפשרות התאמתה לתנאים השוררים בממגורות בארץ. תקוותנו היא כי עבודה זו תישא פירות, ובמרוצת הזמן תעמיד לרשות המעוניינים אמצעי נוסף לשיפור תנאי האיסוס בארץ.

המעקב הסדיר אחר מצב מלאי הגרגרים במדינה סיפק גם השנה מידע מפורט וחשוב, המשמש יסוד לקביעת האמצעים שיש לנקוט להקטנת השפעתם של גורמי הנזק. השימוש במידע מצטבר זה, עם בדיקות מדוקדקות יותר בחלק מהמקרים – איפשר סיכומו של הניסיון שנרכש במשך שלוש שנות איסוס במכלי גומי בוטילי. בסיכום המפורט של דו"ח זה נמנו היתרונות, ובצדם – המגרעות, שהתגלו במשך שלוש שנות שימוש במכלים אלה.

האיזון בין הזמן המוקדש למחקר בסיסי במעבדה לבין הזמן המוקדש ליישום הממצאים אגב פיתוחם, בחינתם והתאמתם לתנאים השוררים בשטח – הוא אחד הגורמים הקובעים את אופי העבודות שעליהן מדווחת המחלקה מדי שנה. יחסי-הגומלין בין שתי הפעילויות הנ"ל מוצאים את ביטויים גם בעבודות המדווחות השנה בדו"ח התקדמות זה.

עיכוב התפתחותן של פטריות עובש על פולי סויה לחים (שהם תוצר רגיש) נבדק בתנאי קיץ 1975, בקנה-מידה מסחרי-למחצה. נמצאו הבדלים מובהקים בקצב התפתחותן של פטריות העובש, בין פולים המטופלים בחומצה פרופיונית לבין פולי היקש בלתי-מטופלים, הן בבדיקות ישירות של אוכלוסיית הפטריות והן במדדים עקיפים כגון עליית הטמפרטורה וריכוז הפחמן הדו-חמצני במכלי הניסוי. תוצאות הניסוי שנערך משלימות ניסוי קודם דומה, שנערך בתנאי חורף. בקשר ישיר עם עבודות מסוג זה – שוכללה שיטת מיצוי וקביעה גז-כרומאטוגרפית כמו-תית של חומצה פרופיונית בפולי סויה מטופלים.

המעקב אחר אפשרות התפתחותן של פטריות עובש באגוזי-אדמה המאוחסנים בצובר ובדיקת התנאים העלולים לסייע להתפתחותן – היו חלק חשוב במחקר גורמי הנזק בשיטת אחסנה זו. ב-1975 נבדקו התנאים המיוחדים השוררים בצובר אגוזי-אדמה והקובעים, בין השאר, את אופן השימוש במערכת האוורור. המעבדה הטוכסיקולוגית המשיכה חקר שיטות וחמרים למניעת נזקי חרקים בטבק מאוחסן. במשך השנה נבדקו אפשרות השימוש בפוספין במחסני